

5
80371

XVI^e SIÈCLE

COMMENTAIRES

DE

BERNARDINO DE MENDOÇA

sur les

ÉVÈNEMENTS DE LA GUERRE DES PAYS-BAS

1567-1577

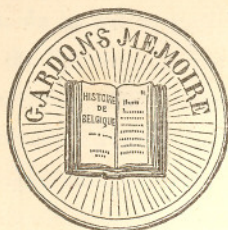
TRADUCTION NOUVELLE PAR LOUMIER

AVEC NOTICE ET ANNOTATIONS

PAR

LE COLONEL GUILLAUME , H.L.G.

TOME PREMIER

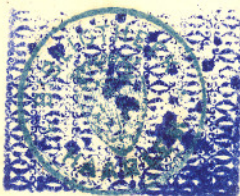


BRUXELLES

PAR LA SOCIÉTÉ DE L'HISTOIRE DE BELGIQUE

7, rue du Musée

MDCCLX



Commentaires de Bernardino de Mendoza sur les évènements de la guerre des Pays-Bas, 1567-1577 / traduction nouvelle [de l'espagnol] par Loumier; avec notice [sur l'auteur] et annotations par le colonel Guillaume, I [1567-1572] (Brussel 1860) 345-349.

Het jaar 1572

Hoofdstuk IV : De inname van de stad Weert; het beleg van het kasteel. – Moedig besluit van kapitein Çayas; vertrek van het garnizoen van Weert. – Verraad van enkele verdedigers van het kasteel. – De vrouwen vechten met de soldaten. Vele doden bij het beleg.

Vertaling uit het Frans van C.H.J. (Cor) Tubée (2001)

De prins¹ bevond zich toen met het rebellenleger in Roermond.² Met het belangrijkste deel van het leger had hij de stad Weert in Brabant ingenomen, Deze stad, die was geconfisqueerd van de graaf van Horne, bood geen enkele tegenstand, waarna men overging tot het beleg van het kasteel dat een zijde van de stad flankeerde en er slechts door een gracht met water van gescheiden was. Dit kasteel, zwak gebastioneerd en voorzien van veel ramen, leek eerder een huis; een eenvoudige gracht vormde de gehele verdediging. Het bestond uit twee gebouwen, het ene genoemd de Basse-Cour [voorhof] was van het hoofdgebouw gescheiden door een gracht.

De verdediging van deze stelling was toevertrouwd aan kapitein Juan Montiel de Çayas, die er kastelein was en tevens gouverneur van de stad. Het gewone garnizoen bestond uit een klein aantal Waalse soldaten, maar vanwege de krijgsberichten had de hertog³ hen versterkt met dertig Duitse soldaten, een vaandrig en twaalf bereden met haakbussen bewapende Spaanse soldaten van de compagnie van kapitein Montero, onder bevel van luitenant Francisco de Mendoza.

De rebellen zonden een trompetter om de overgave van het kasteel te eisen; men antwoordde met een salvo uit haakbussen dat de trompetter verwondde. Toen de vijanden de vastberadenheid van de verdedigers zagen, kwamen ze 's nachts zonder lawaai te maken met ladders, haken en andere werktuigen om de brug, die zij lieten zakken, stormenderhand te veroveren. Juan Montiel de Çayas had besloten om uit de voorhof, die het zwakke gedeelte van het kasteel was, de levensmiddelen weg te halen en het gebouw vervolgens in brand te steken. Zijn soldaten waren hier net mee bezig, toen zij hoorden dat de vijanden de brug hadden laten zakken; zij snelden hen tegemoet en mikten het vuur op de brug en op dit gedeelte van het kasteel. Deze actie sterkte de rebellen in de gedachte dat de onzen het gedeelte van het kasteel dat zij hadden gespaard en waar zij zich hadden teruggetrokken, resoluut wilden verdedigen. Zij omringden dan ook het gehele kasteel met loopgraven en bestookten het met veertien stukken artillerie, waarvan een van de belangrijkste de eerste dag uiteensprong. Desondanks oordeelden zij de bres bruikbaar, lieten zij de gracht droog lopen, liepen zij storm en hielden zij de pogingen om erover heen te komen hardnekkig lange tijd vol. Maar zij werden teruggeslagen door de dapperheid van kapitein Çayas en tot de terugtocht gedwongen met aanzienlijke verliezen. Na deze aanval kwamen de verdedigers van

¹ Op 23 juli 1572 werd Roermond door de troepen van Willem van Oranje ingenomen. (aantekening van de vertaler)

² Zodra de prins op de hoogte was gesteld van het vertrek van de hertog van Alva uit Brussel, brak hij zijn kamp op 27 augustus op, stak de Maas over en trok richting Diest en Tienen.

³ Met hertog wordt de hertog van Alva bedoeld (aantekening van de vertaler).

het kasteel naar buiten, stortten zich op de loopgraven en richtten een grote slachting aan onder de wachtposten die zij er vonden. Zij raapten in de loopgraven een kruisbeeld op, dat geheel verminkt was en dat de rebellen hadden weggenomen uit het klooster van de Kapucijnen en in de grond hadden geplant opdat de schutters van het garnizoen, het aanzien voor een beeldhouwwerk, er hun kogels op zouden richten. Toch begonnen de rebellen, die verse versterkingen hadden gekregen, opnieuw met de aanval en probeerden een stormloop van verschillende kanten, maar de verdediging gaf geen krimp.

In deze situatie bevond zich kapitein Juan Montiel de Çayas en had nauwelijks hoop op hulp, toen een soldaat hem verwittigde dat vier Walen, die in een hoge toren op post stonden, hadden afgesproken een briefje naar de vijanden te gooien om hen te aan te sporen de volgende dag de aanval door de poort van de tuin te leiden, die zij beloofden voor hen te openen. Schuldig bevonden aan verraad werden deze soldaten gearresteerd en de aanstichter van het complot werd onmiddellijk gewurgd.

De rebellen beschoten nog gedurende enkele dagen met twaalf stukken artillerie de top van een toren, van waaruit men veel van hun mensen verwondde en vanwaar men vuurwerk wierp om de met stro bedekte woningen in de stad in brand te zetten; zij schoten de nok en een deel van de toren omlaag. Op hetzelfde moment probeerden zij de poorten in brand te steken door middel van takkenbossen en teer. Inziende dat dit evenals hun stormlopen weinig effect sorteerde, groeven zij mijnen in die door de mijnenruimers van kapitein Çayas buiten werking werden gesteld.

Ofschoon hij er al spaarzaam mee omging, verwachtte deze spoedig gebrek aan levensmiddelen te krijgen. Hij gaf bericht van zijn nood aan de kolonel van de Duitsers die zich in Maastricht bevonden, de meest nabije stad die aan de kant van Zijne Majesteit stond. Deze kolonel zond een compagnie infanterie te hulp zonder munitie en levensmiddelen, hetgeen Çayas toch het meeste nodig had, want hij had een totaal gebrek aan buskruit. Deze hulp betekende dus geen enkel voordeel voor hem. De soldaten keerden terug naar Maastricht om de schaarste van de plaats waartegen de rebellen hun aanvallen voortzetten, niet te vergroten. Zij deden een nieuwe aanval waaraan de vrouwen van de soldaten van het kasteel deelnamen met dezelfde onverschrokkenheid als hun mannen. De Duitse kolonel die het bevel voerde bij de aanval, werd gewond door een piek in de borst en trok zich met zijn soldaten terug, veel doden en gewonden achterlatend. Deze tegenslag, en de vastberadenheid en de moed die Juan Montiel de Çayas en zijn soldaten bij de verdediging van het kasteel ten toon spreidden, waren er de oorzaak van dat de vijand afzag van een nieuwe aanval en het beleg opbrak, na er meer dan veertig dagen⁴ en achthonderd mannen verloren te hebben. Hij trok zich terug op het moment waarop kapitein Çayas nog slechts zes pond buskruit tot zijn beschikking had, waardoor hij zich verplicht zag om meestentijds de aanval af te slaan door stenen te werpen; er was zo'n gebrek aan levensmiddelen dat men de acht paarden die men bezat, had opgegeten. De verdediging kostte slechts het leven aan acht soldaten. De hertog prees de zo lange weerstand op een zo zwakke plaats, met zo weinig mensen, munitie en levensmiddelen, zeer. Hij gaf er rekenschap van aan Zijne Majesteit met de lofprijzingen die zij verdiende.

De prins van Oranje brak het beleg van het kasteel van Weert op omdat in de tussentijd men hem de stad Diest had overgegeven, dit tengevolge van het aanbod dat de bewoners van Mechelen hem hadden gedaan.

⁴ Hier lijkt sprake te zijn van overdrijving. De geconfedereerden lagen slechts twee weken voor Weert.